

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з наукової роботи
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету імені
Володимира Винниченка**

Михида С.П.

«8» червня 2021 року

ВИСНОВОК

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка щодо дисертації Скляренка Ігоря Васильовича на тему «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від 24 вересня 2018 р., постанова (рішення) № 2

ВИТЯГ

з протоколу засідання фахового семінару кафедр державно-правових дисциплін та адміністративного права, галузевого права та правоохоронної діяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від «28» травня 2020 року.

Присутні:

доктор юридичних наук, професор Соболев Є.Ю. (*науковий керівник*), доктор юридичних наук, професор Гриценко В.Г., доктор юридичних наук, професор Манжула А.А., доктор юридичних наук, професор Кондратенко В.М., кандидат юридичних наук, доцент Сокурченко О.А., кандидат юридичних наук, доцент Окопник О.М., доктор юридичних наук, доцент Юрах В.М., кандидат юридичних наук, доцент Драгоненко А.О.

З присутніх – 5 докторів юридичних наук та 3 кандидати юридичних наук – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Скляренка І.В. на тему «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо його рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня доктора філософії Скляренка І.В. на тему «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію, охарактеризував об'єкт та предмет дослідження, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав науково-практичну значущість роботи, зазначив про впровадження результатів дослідження.

Автором зазначено, що Після проголошення незалежності України у 1991 році у зв'язку із трансформацією централізованої системи державного управління у всіх сферах суспільного життя постала потреба у проведенні докорінних змін у соціальному, економічному, політичному житті суспільства та встановлення нової, нецентралізованої, демократичної системи управління. Це у великій мірі стосувалося і місцевого самоврядування, яке в радянський період перетворилося на бутафорію, додаток до партійних органів Комуністичної партії, яка до 1990 року уособлювала всю владну вертикаль в державі. У зв'язку із загальною демократизацією та децентралізацією місцеве самоврядування повинно було отримати дійсні інструменти впливу на життя мешканців територіальних громад, зокрема, шляхом управління комунальною власністю, як одним із таких інструментів. Однією із складових економічних змін в країні була ринкова реформа, важливою частиною якою була і реформа інституту публічної власності.

З 2015 року у зв'язку з прийняттям Верховною Радою України Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» було запущено процес децентралізації. Об'єднані територіальні громади отримали більше можливостей для вирішення місцевих питань, зокрема, й у сфері управління комунальною власністю як одного з напрямків їх діяльності. Комунальна власність (майно), як і будь-який інший вид власності, пов'язана з метою (функцією) задоволення потреб її власника, що може реалізовуватися, зокрема, володінням, користуванням і розпорядженням такою власністю. Відтак збільшується й відповідальність суб'єктів комунальної власності за прийняті рішення у сфері управління такою власністю, зокрема і шляхом їх участі в адміністративному судочинстві. У 2016-2017 роках вітчизняний законодавець також вніс суттєві зміни у процесуальне законодавство (КАС України, ГПК України, ЦПК України, Кримінальний процесуальний кодекс України), що вимагають додаткового аналізу та глибинного вивчення.

Структура та обсяг дисертації зумовлена метою і логікою дослідження та складається з анотації державною та англійською мовами, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

По завершенню доповіді Скляренка І.В. присутніми були поставлені такі запитання:

Гриценко В.Г.: Ігор Васильович, визначте поняття публічно-правового спору у сфері управління комунальною власністю?

Відповідь: Дякую за запитання. Публічно-правовий спір у сфері управління комунальною власністю можна визначити як багатоаспектну категорію, яка характеризує спори, що виникли у публічно-правових відносинах у сфері управління комунальною власністю та пов'язаний із застосуванням, тлумаченням публічно-правових норм, однієї із сторін якого є суб'єкт владних повноважень.

При цьому, дана категорія розглядається у широкому (як будь-який спір) та у вузькому значеннях (як спір, що розглядається в порядку адміністративного судочинства), її сутність характеризується його предметом (дії та бездіяльність у сфері управління комунальною власністю) та суб'єктами (суб'єкт владних повноважень – суб'єкт управління комунальною власністю). До адміністративно-процесуальних особливостей таких спорів слід віднести те, що він виникає з публічно-правових відносин, має в якості одного із суб'єктів певного суб'єкта владних повноважень, який здійснює у спірних правовідносинах, в яких повинен простежуватися публічний (місцевий) інтерес публічно-владні управлінські функції, а також розглядається в порядку адміністративного судочинства. Також, слід додати, що такі спори в силу наявності в їх вирішенні публічного інтересу повинні вирішуватися саме в порядку адміністративного судочинства з дотриманням його принципів, зокрема, гласності судового процесу та офіційного з'ясування обставин справи.

Сокурєнко О.А.: Визначте, будь ласка, основні стадії розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю адміністративними судом першої інстанції?

Відповідь: Дякую за запитання. розгляд адміністративним судом першої інстанції публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю чітко регламентований та покликаний встановити дійсні обставини спору, відповідне нормативне регулювання спірних правовідносин. Метою такого розгляду є дієвий захист порушених як особистих прав та інтересів позивача у сфері управління комунальною власністю, так і його інтересів як члена територіальної громади. При цьому, розгляд саме вказаних спорів в силу їх як матеріально, так і процесуально-правових ознак, має свої особливості.

До основних стадій розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю адміністративними судом першої інстанції належать: I. Відкриття провадження у справі. II. Підготовче провадження у справі. III. Розгляд справи по суті із винесенням кінцевого судового рішення.

Окопник О.М.: Ігор Васильович, досвід яких зарубіжних країн Ви досліджували у процесі роботи над дисертацією?

Відповідь: Дякую за запитання. Варто зазначити, що сучасне адміністративне судочинство в Україні почало функціонувати лише

починаючи з 2005 року після прийняття Верховною Радою України Кодексу адміністративного судочинства, який встановлював предметну юрисдикцію адміністративних судів та порядок розгляду ними публічно-правових спорів. Тобто, вітчизняне адміністративне судочинство є відносно новим явищем у правовій системі України, яке ще має в собі багато питань, які потребують як практичного, так і наукового вирішення. Поряд з цим, історія адміністративного судочинства більшості європейських країн та США і Канади є більш тривалою, ніж в Україні. На початку становлення їх адміністративного судочинства виникали завдання та питання, що подібні до сьогоднішніх викликів, які стоять перед адміністративним судочинством України. У зв'язку з цим, слід розглянути сучасний стан розвитку порядку розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю в країнах з тривалим функціонуванням адміністративного судочинства як такого, визначити їх переваги та недоліки.

Під час проведеного дослідження звернена увага на особливості адміністративного судочинства в таких країнах як США (англосаксонська правова система), Франція (тривале функціонування адміністративних судів), Німеччина (в Україні відбулася рецепція саме німецької системи адміністративного судочинства), Китай (соціалістична модель), Киргизстан (азійська країна романо-германської правової сім'ї, в якій інститут адміністративного судочинства теж функціонує нетривалий час). При цьому, в межах цієї роботи ми оминаємо досвід країн Африки у сфері управління комунальною власністю, оскільки більшість з них запозичили правові системи своїх країн-метрополій, а також країн Близького Сходу в силу значних відмінностей у правовому регулюванні (особливе правове регулювання засноване на певній релігії), що потребують окремого ґрунтовного дослідження в рамках порівняльного правознавства.

Драгоненко А.А.: Визначте, будь ласка, види публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю?

Відповідь: Дякую за запитання. Нами було виокремлено такі види публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю:

1) спори фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи індивідуальних актів), дій чи бездіяльності, вчинених під час виконання ним публічно-владних управлінських функцій, пов'язаних з управлінням комунальною власністю, зокрема: а) спори фізичних чи юридичних осіб із розпорядником публічної інформації щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності у частині доступу до публічної інформації, пов'язаної з управлінням комунальною власністю; б) спори з приводу проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства та у зв'язку з оголошенням, проведенням та/або визначенням результатів конкурсу з визначення приватного партнера та концесійного конкурсу згідно із Законом України «Про державно-приватне партнерство»;

2) між суб'єктами владних повноважень з приводу реалізації їхньої компетенції у сфері управління комунальною власністю, у тому числі делегованих повноважень;

3) що виникають з приводу укладання, виконання, припинення, скасування чи визнання нечинними адміністративних договорів, пов'язаних з управлінням комунальною власністю;

4) за зверненням суб'єкта владних повноважень у випадках, коли право звернення до суду для вирішення публічно-правового спору надано такому суб'єкту законом, тобто щодо вилучення або примусового відчуження майна для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності.

Юрах В.М.: Сформулюйте особливості кожної із стадій розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю адміністративними судом першої інстанції?

Відповідь: Дякую за запитання. Стадії розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю адміністративними судом першої інстанції в цілому відповідають загальноприйнятним уявленням про стадійність адміністративного процесу як форми здійснення адміністративного судочинства. Кожній такій стадії властиві певні ознаки та завдання, які повинні бути вирішені з метою ухвалення судом справедливого кінцевого рішення по суті спору. Так, на стадії відкриття провадження у справі встановлюється належність позову за формальними та змістовими ознаками та правильність визначення позивачем юрисдикції суду. Стадія підготовчого провадження має на меті сприяння суду та учасникам справи у визначенні предмету доказування, виявлення та витребування необхідних доказів або ж сприяння сторонам у примиренні. Стадія розгляду справи по суті є основною стадією розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, в ході якої суд, з урахуванням принципів адміністративного процесу, зокрема змагальності, офіційного з'ясування обставин справи, тощо, досліджує наявні у справі докази та пояснення учасників справи, на підставі чого і увалю відповідне рішення по суті спору.

Кондратенко В.М.: Ігор Васильович, назвіть пріоритетні організаційні напрями для вдосконалення правового регулювання розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю?

Відповідь: Дякую за запитання. Сформульовано ряд пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю. Так, рекомендовано вирішити у нормативній площині питання сутності управління комунальною власністю як певного процесу, об'єктів та суб'єктів комунальної власності, їх повноваженнями шляхом прийняття відповідного профільного закону, або ж внесенням змін (додаткових норм) до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», які б визначали сутність управління комунальною власністю, принципи його реалізації, засновані на необхідності реалізації публічних (муніципальних) інтересів жителів територіальної громади, його загальний порядок та відповідальність за його порушення. Запропоновано нормативно закріпити за предметною юрисдикцією саме адміністративних

судів публічно-правові спори у сфері управління комунальною власністю шляхом внесення змін до ч. 8 ст. 60 «Право комунальної власності» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», до якої додати речення наступного змісту: «Спори, що виникають у процесі управління комунальною власністю, вирішуються в порядку адміністративного судочинства». Також запропоновано статтю 4 КАС України «Визначення термінів» доповнити визначенням поняття публічний інтерес, під яким розуміються усвідомлені потреби усього суспільства або його частини (жителів громади, окремих верств населення, тощо), що відображають економічні, соціальні та інші потреби населення, а статтю 1 «Основні терміни, використані в цьому Законі» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» - терміном місцевий інтерес - вид публічного інтересу, що полягає у місцевих (локальних) потребах жителів певної територіальної громади.

Рекомендовано повернутися до практики вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду України, які приймали систематизовані роз'яснення з найбільш актуальних правових питань у вигляді постанов Пленуму щодо певного інституту, з посиланнями на відповідні судові прецеденти Верховного Суду та ін.

Після відповідей на запитання було озвучено висновок наукового керівника – **доктора юридичних наук, професора Соболя Є.Ю.**

У висновку зазначено про тематику опублікованих статей та апробацію результатів дослідження, а також дані про впровадження доктринальних пропозицій щодо удосконалення законодавства щодо розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю в Україні.

Проведене дослідження актуальне, має оригінальний підхід, а отримані дисертантом результати характеризуються науковою новизною. Окрім того, існуючі наукові розробки, що присвячені питанню розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, мають фрагментарний, неузагальнений характер.

Під час роботи над дисертаційним дослідженням здобувач проявив себе як сформований та компетентний вчений, який проводить ґрунтовні науково-правові дослідження, прагне до постійного поглиблення загальних наукових знань та знань у галузі права. Автор коректно визначив мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження. Дисертант при обробці емпіричних матеріалів та теоретичних джерел ефективно та результативно застосував існуючі в науці методи пізнання об'єкта та предмета дисертації. Глибокий теоретичний аналіз поставленої проблеми в частині з'ясування правових особливостей розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, вдале використання методів та організація дослідження, вміння здобувача знаходити ключові моменти, робити узагальнюючі висновки – свідчить про належний рівень виконаної наукової роботи.

Дисертаційне дослідження характеризується достатньо розгорнутою і вдалою структурою, що дозволило зупинитись не лише на вивченні проблеми в цілому, але й на окремих її аспектах та виявити взаємозв'язки між ними.

Питання аналізуються послідовно, показана їх обумовленість та взаємозалежність. Про обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження особливостей розгляду публічно-правових спорів у сфері правління комунальною власністю свідчить опрацювання значного масиву наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних авторів, що супроводжувалось їх критичним аналізом і аргументацією власної позиції. На особливу увагу заслуговує проведений дисертантом глибокий та послідовний аналіз адміністративно-правового та адміністративно-процесуального правового регулювання розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, а також існуючі доктринальні підходи. Дисертант критично оцінює положення окремих наукових робіт, а також, дотримуючись етики наукових дискусій, вступає у полеміку щодо думок, які видаються з тих чи інших причин неприйнятними. Наукові результати дисертаційної роботи отримані особисто здобувачем.

Дисертація Скляренка Ігоря Васильовича має також й інші позитивні характеристики, що істотно вплинули на якість її змісту, а також на характер вирішення поставлених у ході дослідження завдань, що дозволило дисертанту досягти мети дисертаційного дослідження.

Робота є самостійним науковим дослідженням, містить власне розуміння автора щодо перспектив розвитку нормативно-правового регулювання та наукових підходів до особливостей розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю.

Основні положення та результати дисертації Скляренка І.В. відображено у семи наукових статтях, п'ять з яких опубліковано у фахових виданнях України, дві – в наукових міжнародних виданнях, а також у п'яти тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

В цілому висновки проведеного дослідження характеризуються науковою новизною. Кількість та якість висновків дисертанта свідчать про науковий характер дослідження, що відповідає освітньо-науковому ступеню доктора філософії. Принципові зауваження наукового керівника враховані та знайшли вирішення при доопрацюванні дисертаційного дослідження.

Враховуючи наведене, можна стверджувати, що висновки, сформульовані Скляренком І.В. у своєму дисертаційному дослідженні, мають характер наукової новизни і роблять значний внесок у процес пізнання та розвитку проблем, які досліджуються.

У висновку науковий керівник зазначив, що дисертація Скляренка І.В. є завершеною та самостійною роботою, яка претендує на високу оцінку і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Враховуючи наведене, можна стверджувати, що висновки, сформульовані Скляренком І.В. у розглянутому дисертаційному дослідженні мають характер новизни і роблять значний внесок у процес пізнання і розвитку проблем, які досліджуються.

У висновку науковий керівник зазначив, що дисертація Скляренка І.В. є завершеною та самостійною роботою, яка претендує на високу оцінку і може

бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Після цього слово було надано **рецензентам** наукової праці:

Доктор юридичних наук, професор Манжула А.А. відзначив досить високий науковий рівень дисертаційного дослідження Скляренка І.В., а також звернув увагу на те, що у процесі підготовки за освітньо-науковою програмою 081 Право, Скляренко І.В. повністю виконав індивідуальний навчальний план та набув всі необхідні теоретичні знання, уміння та навички дослідника.

Для дослідження обрана актуальна тема, яка має теоретичне і практичне значення. Зміст роботи вказує на те, що здобувач загалом успішно вирішив ті завдання, які ставив перед собою. Під час написання застосовано ряд методів, обраних автором з урахуванням специфіки поставленої мети, а також об'єкта і предмета дослідження.

Детальне ознайомлення з текстом дисертації Скляренка І.В. дає підстави стверджувати, що науково-понятійний апарат дослідження визначено відповідно вимогам до такого рівня робіт і є достатнім для розв'язання окреслених автором завдань, які сформульовані логічно і дозволили здійснити різноманітний аналіз досліджуваної проблеми.

Наукова новизна і теоретична значущість дисертаційного дослідження Скляренка І.В. сумніву не викликають, його результати належно апробовані і знайшли висвітлення у достатній кількості публікацій у фахових виданнях.

Дисертація підготовлена на основі комплексного опрацювання різноманітної та змістовної інформації. Роботу визначають високі професійні якості і належна дослідницька культура здобувача, які позитивно вплинули на актуалізацію теми дисертації.

Здобувачем з'ясовано та охарактеризовано сутність та ознаки управління комунальної власності як предмету публічно-правового спору, до ознак якого належать: 1) є певним процесом, управлінською діяльністю, що виражається у різноманітних формах; 2) суб'єктом такого управління є органи місцевого самоврядування та уповноважені ними суб'єкти (органи державної влади, підприємства, установи, організації), що виступають в якості суб'єкта права комунальної власності; 3) основною метою є задоволення публічних потреб та інтересів жителів територіальної громади, адміністративно-територіальної одиниці; 4) суб'єкти такого управління керуються як нормами публічного, так і приватного права.

Автором сформульовано поняття муніципального інтересу як вид публічного інтересу, що полягає у місцевих (локальних) потребах жителів певної адміністративно-територіальної одиниці.

Водночас, до роботи є певні зауваження чи дискусійні моменти. Зокрема, дисертантом доцільно було б дослідити особливості передачі майна комунального підприємства в оперативне управління чи повне господарське відання та можливі аспекти вирішення спорів за цим напрямком. Також, необхідно було б у роботі розширити думку здобувача відносно залучення іноземних інвестицій, шляхом створення підприємствами комунальної

власності спільних підприємств, у тому числі з іноземними інвестиціями а також дослідити процесуальну практику вирішення спорів у цьому аспекті. Проте, висловлені зауваження та побажання суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження та не знижують його наукової цінності.

Висновки дисертації містять головні наукові результати, отримані дисертантом особисто, синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань.

На підставі вищенаведеного, дисертація Скляренка Ігоря Васильовича на тему «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю» відповідає встановленим вимогам, які ставляться до дисертації та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії.

Кандидат юридичних наук, доцент Сокурєнко О.А. відзначила, що проведене дослідження відповідає вимогам актуальності, оригінальності, чітко прослідковується обґрунтованість рекомендацій і пропозицій. Результати дослідження виключають неоднозначне тлумачення, переконливо аргументовані, логічно-послідовні, характеризуються ознаками наукової новизни.

Проблема розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю в Україні, а саме адміністративно-правові засади в сучасних умовах потребують більш глибокого, всебічного, комплексного та порівняльного аналізу.

Дисертант успішно демонструє характерні особливості власних напрацювань, що відрізняють його роботу від наукових розробок інших дослідників, чим, власне, і відзначається наукова новизна одержаних результатів.

Дисертаційне дослідження ґрунтується на певних наукових базах, містить власні дані результатів пошукової роботи, методику обробки даних, їх аналіз та узагальнення, посилання на відповідні наукові джерела, відображається власна думка автора.

Методологічна основа роботи не викликає сумнівів, а опрацьовані матеріали повною мірою сприяли досягненню поставленої мети дослідження. Позиції, які формує та відстоює дисертант, ґрунтуються на останніх досягненнях загальної теорії права, науки адміністративного права та адміністративної діяльності, положеннях інших галузей права.

Дисертаційне дослідження характеризується хронологічністю та концептуальністю. Структура дослідження впорядкована, логічна. Форма викладу матеріалу послідовна, цілісна, несуперечлива. Висновки та рекомендації дисертаційного дослідження відповідають поставленим завданням, містять нові факти, ідеї та аргументи.

На особливу увагу заслуговує проведена автором експертиза основних нормативно-правових актів України щодо вдосконалення правового

регулювання розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю. Так, рекомендовано вирішити у нормативній площині питання сутності управління комунальною власністю як певного процесу, об'єктів та суб'єктів комунальної власності, їх повноваженнями шляхом прийняття відповідного профільного закону, або ж внесенням змін (додаткових норм) до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», які б визначали сутність управління комунальною власністю, принципи його реалізації, засновані на необхідності реалізації публічних (муніципальних) інтересів жителів територіальної громади, його загальний порядок та відповідальність за його порушення. Запропоновано нормативно закріпити за предметною юрисдикцією саме адміністративних судів публічно-правові спори у сфері управління комунальною власністю шляхом внесення змін до ч. 8 ст. 60 «Право комунальної власності» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», до якої додати речення наступного змісту: «Спори, що виникають у процесі управління комунальною власністю, вирішуються в порядку адміністративного судочинства».

Рецензентом відмічено, що у цілому дослідження відображає вміння автора довести свої судження та оспорити підходи опонентів.

З аналізу дисертації видно, що автор достатньо велику увагу приділив понятійно-категоріальному апарату, зокрема, тим поняттям, які потребують визначення та належному уточненню в законодавстві України.

Проте, робота не позбавлена і окремих недоліків. Зокрема, дисертант у підрозділі 2.3 досліджує інститут перегляду (оскарження) судового рішення в справі за публічно-правовим спором у сфері управління комунальною власністю, зазначає, що даний інститут має важливе значення для забезпечення реального захисту прав учасників справи, оскільки його метою є мінімізація судових помилок як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру, фрагментально приділяючи увагу способам такої мінімізації. Досліджуючи у підрозділі 3.1 зарубіжний досвід розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, необхідно було більш детально звернути увагу на їх переваги та недоліки, конкретизувати та запропонувати впровадження позитивного досвіду провідних країн ЄС.

Незважаючи на вказане зауваження, аналіз рецензованої дисертації дозволяє стверджувати, що в результаті проведеного дослідження автор досяг визначеної мети та в повній мірі розкрив поставлені завдання, а дисертація Скляренко Ігоря Васильовича на тему «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю» може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії з відповідної спеціальності.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, професор Гриценко В.Г. відзначив, що у процесі підготовки за освітньою програмою спеціальності 081 Право, Скляренко І.В. повністю виконав індивідуальний навчальний план та набув всі

необхідні теоретичні знання, уміння та навички, сформував усі належні компетентності дослідника, що є достатніми для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної діяльності.

Для дослідження обрана актуальна тема, яка має значне теоретичне і практичне значення. При дослідженні застосовано ряд методів, обраних автором з урахуванням специфіки поставленої мети, а також об'єкта і предмета дослідження.

Тема роботи досить актуальна, зміст роботи вказує на те, що здобувач загалом успішно вирішив ті завдання. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших у вітчизняній науці працею, в якій комплексно розкриваються питання адміністративно-процесуальних управління комунальною власністю та порядку розгляду публічно-правових спорів у даній сфері.

У результаті сформульовано й обґрунтовано низку наукових положень, а саме: з'ясовано та охарактеризовано сутність та ознаки управління комунальною власністю як предмету публічно-правового спору, до ознак якого належать: 1) є певним процесом, управлінською діяльністю, що виражається у різноманітних формах; 2) суб'єктом такого управління є органи місцевого самоврядування та уповноважені ними суб'єкти (органи державної влади, підприємства, установи, організації), що виступають в якості суб'єкта права комунальної власності; 3) основною метою є задоволення публічних потреб та інтересів жителів територіальної громади, адміністративно-територіальної одиниці; 4) суб'єкти такого управління керуються як нормами публічного, так і приватного права; з'ясовано ознаки, які притаманні публічно-правовому спору у сфері управління комунальною власністю, а саме: а) виникає з публічно-правових відносин; б) наявність суб'єкта владних повноважень як однієї із сторін, який здійснює у спірних правовідносинах публічно-владні управлінські функції; в) предметом спору є рішення, дії, бездіяльність суб'єктів управління комунальною власністю у даній сфері; г) наявність у спірних правовідносинах публічного (муніципального) інтересу) д) розглядається у певній процесуальній формі (в порядку адміністративного судочинства) тощо.

Здобувачем опрацьовано значний масив літератури, який прямо чи опосередковано стосується теми дисертаційного дослідження, у тому числі нормативно-правові акти національного законодавства, окремих зарубіжних країн, а також міжнародно-правові акти. Така їх кількість свідчить про високий рівень обізнаності Складенка І.В. у питаннях, які досліджуються та відповідний рівень обґрунтованості зроблених висновків.

Зміст анотації відображає основні положення, висновки і результати дисертаційного дослідження.

Гриценко В.Г. підтримав рецензентів і зазначив, що дисертаційна робота Складенка І.В. є оригінальним, самостійним, завершеним дослідженням, має наукову цінність та практичну значущість і може бути рекомендовано до розгляду на засідання спеціалізованої вченої ради.

Кандидат юридичних наук, доцент Окопник О.М. у своєму виступі підтримала попередніх доповідачів та акцентувала увагу на глибокому змісті авторських визначень і висновків. Дисертаційне дослідження є теоретично і практично значущим. У процесі доповіді головних положень дисертаційного дослідження, а також під час відповідей на запитання, Скляренко І.В. продемонстрував знання нормативних та доктринальних джерел, на підставі яких була підготовлена дисертаційна робота. Окрім того, здобувач володіє навичками узагальнення, аналізу, вмінням формулювати власні висновки.

Дисертація загалом справила позитивне враження, актуальність повністю підкреслена здобувачем, робота вирізняється якісною науковою новизною та є дійсно затребуваною практикою. Позитивним моментом роботи є вміння автора обґрунтовувати власну думку, проводити наукову дискусію із вченими, послідовно, логічно та системно викладати матеріал.

Висновки дисертації містять головні наукові результати, отримані дисертантом особисто, синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань.

Враховуючи вищевикладене, дисертація Скляренка Ігоря Васильовича на тему «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю» відповідає вимогам, які пред'являються до дисертації, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії.

Доктор юридичних наук, професор Кондратенко В.М. наголосив на актуальності та значущості досліджуваної тематики, на недостатній її розробленості.

В дисертації чітко сформульовано понятійно-категоріальний апарат дослідження. Відповідно до об'єкта та предмета визначено мету та завдання дослідження, які знайшли своє відображення та підтверджені у результатах роботи.

Заслуговують уваги сформульовані у результаті проведеного дослідження нові положення, запропоновані особисто дисертантом та питання, що дістали подальшого розвитку.

Варто позитивно оцінити широту та логічну послідовність розглянутих у дисертації питань; позитивно відмітити використану джерельну базу – у ході дослідження проаналізовано значну кількість нормативних актів, опрацьовано спеціальну та наукову юридичну літературу, у тому числі й зарубіжну.

Кондратенко В.М. підтримав рецензентів і зазначив, що дисертаційна робота Скляренка І.В. на тему «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю» є оригінальним, самостійним та завершеним дослідженням, що має наукову цінність і може бути рекомендована до розгляду на засіданні спеціалізованої вченої ради.

Заслухавши і обговоривши доповідь Скляренка Ігоря Васильовича, а також за результатами попередньої експертизи представленої дисертації на фаховому семінарі кафедри державно-правових дисциплін та

адміністративного права, прийнято наступні висновки щодо дисертації «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю»:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Починаючи з 2014 року після підписання та ратифікації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони виникла нагальна потреба у приведенні національного законодавства до європейських стандартів та вимог права ЄС, зокрема Європейської хартії місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року. Це стосується і тих правових інститутів, що регулюють діяльність органів місцевого самоврядування, особливо в частині управління комунальною власністю.

З 2015 року у зв'язку з прийняттям Верховною Радою України Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» було запущено процес децентралізації. Об'єднані територіальні громади отримали більше можливостей для вирішення місцевих питань, зокрема, й у сфері управління комунальною власністю як одного з напрямків їх діяльності. Відтак збільшується й відповідальність суб'єктів управління комунальною власністю за прийняті рішення у сфері управління такою власністю. Саме наявність механізму захисту прав всіх учасників публічно-правових відносин у сфері комунальної власності дає можливість найбільш ефективно та в рамках правового поля здійснювати управління останньою. Отже, питання розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю на сьогодні набувають особливої актуальності в зв'язку з суттєвими змінами в правовому регулюванні обігу земель в Україні.

Більшість наукових праць з теми дослідження не враховують зазначені зміни та європейський досвід. Водночас дослідження радянського періоду з адміністративного права та адміністративного процесу вже не відповідають сучасним підходам до розуміння сутності та призначення органів місцевого самоврядування та адміністративного судочинства як таких.

При цьому, нормативно-правове регулювання розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю залишається недосконалими та суперечливими з точки зору застосування категоріально-понятійного апарату та наявності логічних протиріч у нормативно-правових актах. Крім того, актуальними залишаються питання, що пов'язані із визначенням предметної юрисдикції публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, представництва та публічного правонаступництва органів місцевого самоврядування.

Отже, актуальність дослідження адміністративно-правових засад розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю обумовлена необхідністю удосконалення наявних та розробки нових теоретичних та практичних підходів до вирішення вказаних питань.

Науково-теоретичним підґрунтям для написання дисертації слугували наукові праці низки таких вітчизняних і закордонних вчених, як: В.Б.Авер'янов, В.М. Бевзенко, С.В. Бакуліна, О.В. Батанов, Н.Я. Борсук, В.В.Галуцько, М.М. Глуховеря, О. В. Джафарова, Е.Ф. Демський, А.І.Єлістратов, О.О. Кравчук, І.Б. Коліушко, Р.О. Куйбіда, М.Л. Миговський, Р.В.Миронюк, І.В. Паламарчук, О.М. Пасенюк, В.М. Пицида, Є.Ю. Соболев, Т.О. Тимошенко, Н.Є. Хлібороб, Р.В. Щавінський, С. О. Шатрава та інші.

Так, окремі питання розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю були висвітлені С. В. Бакуліною в її дисертації «Особливості судового розгляду та вирішення публічно-правових земельних спорів», а саме питання розгляду публічно-правових земельних спорів. Р.В. Миронюк та В.М. Пицида у своїй монографії «Судовий розгляд спорів, пов'язаних з використанням та розпорядженням публічним майном» проаналізували теоретико-правові та процесуальні засади розгляду таких видів спорів.

Поряд з цим, комплексне дослідження, присвячене питанню особливостей розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю відсутнє. Крім того, динамічний характер розвитку процесуального закону, наявні в ньому прогалини та логічні протиріччя, недосконалість окремих норм обумовлюють актуальність, науково-теоретичне та практичне значення цього дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проведено в межах Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12.01.2015 року № 5/2015; Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 20.05.2015 року № 276/2015, Плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 року № 688-р. Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016-2020 роки, затверджених Національною академією правових наук України 03.03.2016 року та у межах науково-дослідної роботи Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка «Концептуально-методологічні засади правового регулювання процесу європейської інтеграції України» (державний реєстраційний номер 20 0116 U 006126). Тема дисертації затверджена Вченою радою Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 2 від 24.09.2018 року).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є визначення правової сутності, змісту та характерних особливостей процесу розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, а також

формулювання науково обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення категоріально-понятійного апарату та законодавства у цій сфері на основі комплексного аналізу та переосмислення наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених та практики застосування чинного законодавства України.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні завдання:

- розкрити адміністративно-правові основи комунальної власності в Україні як виду публічного майна;
- визначити правову сутність комунальної власності в якості об'єкта адміністративно-правового регулювання;
- розкрити зміст управління комунальною власністю як предмету публічно-правових спорів;
- окреслити ознаки та види публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю;
- охарактеризувати адміністративно-процесуальний статус учасників справи у розгляді публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, підстави та форми їх участі;
- визначити стадії розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю адміністративними судом першої інстанції;
- окреслити процесуальні особливості перегляду судового рішення у публічно-правових спорах у сфері управління комунальною власністю;
- з'ясувати зарубіжний досвід розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-процесуального забезпечення розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають під час розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю.

Предметом дослідження є особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертації є загальні, філософські, загальнонаукові, конкретно-наукові та спеціальні методи.

1) загальні методи – аналіз, синтез, порівняння, моделювання.

Методи аналізу та синтезу використовувалися для визначення змісту понять, що досліджувалися в цій роботі, а саме «публічне майно», «комунальна власність», «орган місцевого самоврядування», «управління комунальною власністю», «місцевий інтерес», тощо. Метод порівняння використовувався для співставлення різних думок вчених стосовно розуміння певних правових явищ, зокрема сутності понять «публічна адміністрація», «орган місцевого самоврядування», «публічно-правовий спір», видової класифікації об'єктів комунальної власності, форм управління комунальною власністю, публічно-правових спорів, визначення стадій розгляду таких спорів, а також при дослідженні зарубіжного досвіду правового регулювання

розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю. Метод моделювання використовувався для визначення наявних та потенційних проблемних питань як у правовому регулюванні розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, так і в його науково-теоретичному підґрунті та шляхів їх вирішення.

2) філософські методи (діалектичний, герменевтичний).

Діалектичний метод використовувався при дослідженні суспільних відносин, які виникають під час розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю як правового явища, що формується за допомогою різних чинників в т.ч. з урахуванням взаємозв'язків положень адміністративного та адміністративного-процесуального права, що дало можливість здійснити комплексний аналіз публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю та порядок їх розгляду. Герменевтичний метод застосовувався при тлумаченні нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини, що складають об'єкт даного дослідження.

3) загальнонаукові методи (структурний, історичний, логіко-семантичний).

Структурний метод застосовувався для характеристики сутності комунальної власності, її об'єктів, публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю, з'ясування стадійного характеру порядку їх розгляду та формування інших необхідних для даного дослідження класифікацій (розділи 1, 2). Логіко-семантичний метод застосовано під час аналізу науково-теоретичних підходів вчених з окремих напрямків даного дослідження. Історичний метод використовувався для з'ясування розвитку уявлень про сутність та призначення органів місцевого самоврядування, їх сукупність, для порівняння з правовим регулюванням змісту публічно-правового спору та юрисдикції адміністративних судів у попередніх редакціях адміністративно-процесуального закону (підрозділи 1.3, 2.1).

4) конкретно-наукові методи (статистичний).

Статистичний метод застосовувався для визначення завантаженості адміністративних судів спорами, учасником яких є орган місцевого самоврядування та особливостей касаційного перегляду рішень судів Верховним Судом (підрозділи 1.3, 2.2, 3.2).

5) спеціальні методи (формально-юридичний, теоретико-юридичний).

Формально-юридичний метод застосований для з'ясування сутності правового регулювання розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю як у вітчизняному, так і зарубіжному законодавстві. Застосування теоретико-юридичного методу полягає у використанні юридичних теорій і понять, що визначають сутність правових явищ, їх структуру та закономірності розвитку.

Нормативно-правове регулювання дослідження ґрунтується на положеннях Конституції України, міжнародних нормативно-правових актах, нормативно-правових актах Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, які визначають правові засади адміністративно-

процесуального розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю.

Емпіричну основу дисертації становлять матеріали юридичної (судової) практики (судові рішення національних судів, зокрема Верховного Суду, пов'язані з темою дисертації), судова статистика щодо кількості та категорій адміністративних справ, що перебували на розгляді в українських судах у період з 2015 по 2020 роки, політико-правова публіцистика (новини, пов'язані із темою дисертації), та довідкові видання (словники, збірники законодавства).

Наукова новизна отриманих результатів. Дисертація є однією з перших у вітчизняній науці працею, в якій комплексно розкриваються питання правової сутності, змісту та характерних особливостей процесу розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю. У результаті сформульовано й обґрунтовано низку наукових положень, які виносяться на захист, зокрема:

вперше:

– виокремлено ознаки управління комунальною власністю як об'єкту адміністративно-правового регулювання, а саме: 1) має цілеспрямований, системний та організуючий вплив щодо розпорядження комунальною власністю, що трансформуються у публічно-правові відносини, спрямовані на задоволення публічного інтересу певної територіальної громади; 2) суб'єктом такого управління є органи місцевого самоврядування та уповноважені ними суб'єкти (підприємства, установи, організації), що виступають в якості суб'єкта права комунальної власності; 3) основною метою є задоволення публічних потреб та інтересів жителів територіальної громади, адміністративно-територіальної одиниці; 4) суб'єкти такого управління керуються як нормами публічного, так і приватного права;

- з'ясовано ознаки, які притаманні публічно-правовому спору у сфері управління комунальною власністю, а саме: а) виникає з публічно-правових відносин; б) наявність суб'єкта владних повноважень як однієї із сторін, який здійснює у спірних правовідносинах публічно-владні управлінські функції; в) предметом спору є рішення, дії, бездіяльність суб'єктів управління комунальною власністю у даній сфері; г) наявність у спірних правовідносинах публічного інтересу д) розглядається у певній процесуальній формі (в порядку адміністративного судочинства).

– класифіковано публічно-правові спори у сфері управління комунальною власністю за такими критеріями: 1) за складністю; 2) за порядком вирішення); 3) в залежності від предмета; 4) від суб'єкта звернення;

удосконалено:

– розуміння сутності інституту комунальної власності як виду публічного майна, головним призначенням якого є забезпечення реалізації публічних інтересів жителів відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

– класифікацію об'єктів комунальної власності за ступенем їх значення, шляхом їх диференціювання на об'єкти локального, місцевого та регіонального значення

– сутність публічно-правового спору у широкому значенні як публічно-правового спору, що виник у публічно-правових відносинах та пов'язаний із застосуванням, тлумаченням публічно-правових норм, однієї із сторін якого є суб'єкт владних повноважень та у вузькому розумінні як адміністративна справа згідно з КАС України крізь взаємопов'язаність суб'єктного та об'єктного критеріїв;

– розуміння поняття «публічно-владні управлінські функції» як певних напрямків діяльності суб'єкта владних повноважень та основної ознаки публічно-правового характеру спору;

набули подальшого розвитку:

– теоретико-правові підходи до визначення змісту таких категорій як «публічне майно», «комунальна власність», «форми управління комунальною власністю» та їх класифікації, «перегляд справи за нововиявленими та виключними підставами»;

– положення щодо доцільності віднесення спорів, пов'язаних з володінням, користуванням та розпорядженням комунальним майном до предметної юрисдикції адміністративних судів в силу їх публічно-правового характеру та пропозиції щодо їх нормативного закріплення за предметною юрисдикцією адміністративних судів шляхом внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», та прийняття кодифікованого нормативного акту, який би регулював питання управління комунальною власністю, зміни сутності правозастосовчої практики Великої Палати Верховного Суду;

– наукова думка щодо кола особливостей апеляційного перегляду та касаційного оскарження рішень судів у публічно-правових спорах у сфері управління комунальною власністю;

– узагальнення зарубіжного досвіду (Франція, Німеччина, США, Китай, Киргизстан), пов'язаного з правовою регламентацією порядку розгляду публічно-правового спору у сфері управління комунальною власністю.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що в результаті проведеного дослідження сформульовано низку висновків, пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення законодавства з питань адміністративно-процесуального регулювання розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю.

Одержані результати можуть бути використані у:

- науково-дослідній сфері – для подальших науково-теоретичних дослідженнях з метою вирішення теоретичних і практичних питань адміністративно-процесуального розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю (акт впровадження Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від 07.04.2021 року);

- нормотворчій діяльності – як теоретичний матеріал у процесі розробки та удосконалення чинних нормативно-правових актів;

- правозастосовній діяльності – для удосконалення практики застосування норм чинного законодавства у сфері правового регулювання

розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю (акти впровадження Олександрівської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області від 05.04.2021 року, Кіровоградського окружного адміністративного суду від 06.04.2021 року).

- освітньому процесі – під час розробки навчальних посібників, лекцій, методичних рекомендацій, розділів для підручників для студентів закладів вищої освіти та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право України», «Адміністративний процес», та «Актуальні проблеми адміністративного права та адміністративна реформа в Україні» (акт впровадження Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від 07.04.2021 року).

Апробація результатів дослідження. Дисертація була розглянута, обговорена та схвалена на фаховому семінарі, проведеному за участю науковців кафедр державно-правових дисциплін та адміністративного права і галузевого права та правоохоронної діяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Наукові положення, основні результати дослідження та їх практичне застосування обговорювалися на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: «Актуальні проблеми національного законодавства» (м. Кропивницький, 8 листопада 2018 року; «Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики» (м. Дніпро, 17 травня 2019 року); «Правові засади діяльності правоохоронних органів» (м. Запоріжжя, 27–28 березня 2020 року); «Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права» (м. Кременчук, 05-06 грудня 2020 року), «Правові засади діяльності правоохоронних органів» (м. Харків, 10-11 грудня 2020 року), «Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики» (м. Київ, 21 травня 2021 року).

Публікації. Основні положення та результати дисертації висвітлено у семи наукових статтях, п'ять з яких опубліковано у фахових виданнях України, дві – в наукових міжнародних виданнях (European Reforms Bulletin та Public Administration and Law Review), а також в шести тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 223 сторінок, з яких 165 сторінки – основний текст, 32 сторінки – список використаних джерел (305 найменувань), додатки – 9 сторінок.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ,

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Склярєнко І.В. Підстави участі органів місцевого самоврядування у розгляді публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю. *Наукові записки. Серія: Право.* Випуск 5. 2018. С. 131-135.

2. Скляренко І. Поняття, ознаки та види комунальної власності як виду публічного майна. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 2. С. 77-82.
3. Скляренко І.В., Соболев Є.Ю. Публічно-правові спори у сфері управління комунальною власністю, пов'язані із захистом прав осіб з інвалідністю. *Наукові записки. Серія: Право*. 2019. Випуск 6. Спецвипуск. С. 33-37.
4. Скляренко І.В. Поняття та ознаки органу місцевого самоврядування як учасника публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю. *Наукові записки. Серія : Право*. 2019. Вип. 7. С. 117-122.
5. Скляренко І.В., Соболев Є.Ю. Особливості управління комунальною власністю як предмету публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 3. 2020. С. 265-269.
6. Skliarenko I. Public legal disputes in communal property management: essence and administrative-procedural features. *European Reforms Bulletin*. 4/2020. Luxembourg. 2020. pp. 108-114.
7. Skliarenko I. Procedural features of commence administrative proceedings in the field of communal property management in Ukraine. *Public Administration and Law Review*. Issue 1 (5). Tallinn. 2021. pp. 116-126.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8. Скляренко І.В. Особливості процесуального правонаступництва органів місцевого самоврядування в адміністративному судочинстві. *Актуальні проблеми національного законодавства: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Кропивницький, 8 листопада 2018 року*. Кропивницький: ПОЛІМЕД-Сервіс, 2018. С. 115-118.
9. Скляренко І. Особливості комунальної власності як форми власності в Україні. *Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 17 травня 2019 р.). Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. С. 25-26.
10. Скляренко І.В. Публічно-правовий спір в широкому та вузькому значеннях за Кодексом адміністративного судочинства. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кременчук, 05-06 грудня 2020 року). Кременчук: Видавець ПП Щербатих О.В. 2020. С. 66-67.
11. Скляренко І.В. Розмежування предметної юрисдикції судів щодо земельних спорів у сфері управління комунальною власністю. *Науковий потенціал та перспективи розвитку юридичної науки* : тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 27–28 березня 2020 року / За заг. ред. Т.О. Коломоець. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. С. 70-74.

12. Скляренко І.В. Адміністративне судочинство як спосіб захисту публічного (муніципального) інтересу в публічно-правових спорах у сфері управління комунальною власністю. Правові засади діяльності правоохоронних органів: збірник матеріалів збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами VII Міжнародної науково-практичної конференції (10-11 грудня 2020 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Серія «Сектор безпеки України». Вип. 36. Харків: Друкарня Мадрид. 2020. С. 88-89.

13. Скляренко І. Публічно-правові спори у сфері управління комунальною власністю: питання відповідальності суб'єктів публічної адміністрації. *Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (21 травня 2021 року) у 2 т. К., 2021. Т. 2. С. 328-330.*

Характеристика особистості здобувача. Скляренко Ігор Васильович народився 01 березня 1995 року в смт Новгородка Кіровоградської області.

Здобувач має дві вищі освіти. У 2018 році закінчив юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка та отримав освітній рівень Магістра зі спеціальності Право (денна форма навчання). У 2017 році закінчив факультет історії та права Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка та отримав освітній рівень Спеціаліста за спеціальністю Історія (заочна форма навчання).

Також, Скляренко Ігор Васильович у 2016 році закінчив військову підготовку у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка за військово-обліковою спеціальністю «Юрисконсульська робота» (військова кафедра) та йому присвоєно військове звання молодшого лейтенанта.

З 2017 року по 2018 рік здобувач працював юрисконсультом у Приватному акціонерному товаристві «Страхова компанія «Велтлінер» (м. Київ). З липня 2018 року Скляренко Ігор Васильович працює помічником судді Ленінського районного суду м. Кіровограда (м. Кропивницький).

Учасник Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференцій.

Автор 20 наукових публікацій з питань права.

Мови: українська, російська, англійська.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

У результаті попередньої експертизи дисертації Скляренка І.В. і повноти публікації основних результатів дослідження.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Скляренка І.В. на тему «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю».

2. Визнати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Скляренка І.В. відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

3. Рекомендувати дисертацію Скляренка І.В. на тему «Особливості розгляду публічно-правових спорів у сфері управління комунальною власністю» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

професор кафедри галузевого права
та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
ім. В. Винниченка
доктор юридичних наук, професор

 А.А. Манжула

Рецензент:

доцент кафедри галузевого права
та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
ім. В. Винниченка
кандидат юридичних наук, доцент

О.А. Сокурєнко

